

Prinzipienreiter, het is nu eenmaal zo

Duitse taalvondsten #18

Columns - 4 december 2023 - Auteur: Inge Jooris

Prinzipienreiter, al wie uit principe principes naleeft, al wie van principes een stokpaardje maakt en daar dan vervolgens graag mee ronddraaft, dwars door alle obstakels en tegenspraak heen. Je kent ze wel, als je hen vraagt waarom ze niet van hun mening willen afwijken, antwoorden ze: 'Het is nu eenmaal zo.'

In landen waar partijen nog volstrekte meerderheden kunnen halen, zoals bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk, kan je er nog mee weggemen om rigoureuus vast te houden aan je principes. Als je deel uitmaakt van een regering met meerdere partijen, dan wordt het moeilijk. Hoe meer partijen, hoe meer water je in de wijn moet doen. Daar weten we in mijn kleine Belgenland alles van met onze zeven partijen in de federale regering. Wie daar al te hardnekkig op de eigen principes doordramt, zet zichzelf buitenspel.

Voor Duitsland is het nog even wennen. Daar zijn ze eerder een regering bestaande uit twee grote partijen gewoon: vaak de christendemocraten en de sociaaldemocraten. Groko heet dat dan, die Große Koalition. Deze legislatuur is het anders: de sociaaldemocraten hebben de christendemocraten aan de kant geschoven om samen met de groenen en de liberalen een meerderheid te vormen. Het regeerakkoord klonk alvast veelbelovend: *Mehr Fortschritt wagen*. Meer vooruitgang aandurven.

Het blijkt echter het ideale recept te zijn voor stevige ruzies. Of het nu gaat om het definitief sluiten van de kerncentrales, het wegwerken van de kinderarmoede, zorgen voor een milieuvriendelijkere manier om huizen te verwarmen, een strenger asiel- en migratiebeleid, Boem, Paukeslag, *het zit er weer bovenarms op* (er wordt weer flink geruzied, red.).

Duitsers houden van creatief zijn met taal. In deze rubriek belicht de Vlaamse Inge Jooris creatieve Duitse woordvondsten en spreekwoorden aan de hand van de actualiteit. Dit keer *Prinzipienreiter*, iemand die zijn stokpaardjes berijdt.

Normaal gezien zijn het de oppositiepartijen die grabbelen in de clichéton om de tegenstander met zoveel mogelijke negatieve frames op te zadelen. In deze

tripartite doen ze het gewoon zelf. De groenen zijn een verbodspartij en hebben elk realiteitsbesef verloren, vrij vertaald is het dat wat de liberalen de groenen verwijten. Omgekeerd hebben de groenen hun buik vol van de liberalen die het regeringswerk constant stokken in de wielen steken en zich niet kunnen houden aan de afspraken. Beiden verwijten elkaar dogmatisch te zijn, geen duimbreed te willen afwijken van hun principes. De sociaaldemocratische Scholz staat erbij en kijkt ernaar. Intussen verliezen ze alle drie pakken kiezers. In sommige peilingen halen de liberalen nauwelijks nog de kiesdrempel.

Toegegeven, het zou allemaal wat makkelijker gaan in tijden van overvloed. Deze regering trad aan en kreeg amper de tijd om van haar wittebroodsweken te genieten doordat Rusland op 24 februari 2022 Oekraïne binnenviel. Bleek dat Duitsland al jaren teerde op goedkoop Russisch gas. Het zorgde voor een cascade aan crisismaatregelen: hoe moesten mensen het beste beschermd worden tegen de steil stijgende energieprijzen? Hoe kon Duitsland zo snel mogelijk aan gas komen en tegelijkertijd zorgen voor nieuwe energiebronnen? Daarenboven moest het leger snel gemoderniseerd worden en Oekraïne had tanks en wapens nodig, veel wapens.

Dit alles kost hopen geld. Extra geld dat de Duitsers niet zomaar kunnen vrijmaken omdat ze gebonden worden door de fameuze schuldenrem. Per kalenderjaar mogen ze niet meer lenen dan 0,35 procent van het bruto binnenlands product. De schuldenrem is een heilige koe voor de christendemocraten en de liberalen. Tijdens de verkiezingscampagne vergeleek FDP-minister van Financiën Christian Lindner zichzelf graag met een matroos die zich aan de mast vastbindt om niet te zwichten voor de aanlokkelijke Sirenenzang van steeds meer nieuwe uitgaven.

De regering bedacht een truuk: werken met schaduwbegrotingen en schuiven met geld. Zo kwam de '[Doppel Wumms](#)' er, en zo werd beslist de 60 miljard die overbleef binnen de coronapot over te hevelen naar het Klimaat- en Transitiefonds.

Dat was buiten de christendemocraten gerekend. Die trokken naar het Grondwettelijk Hof en kregen gelijk. Op 15 november trok het Hof een streep door het fonds en zorgde zo voor een schokgolf binnen de regering. Dit geld was immers het glijmiddel om de groenen - die al zoveel hadden moeten slikken - binnen de regering te houden. Zal de regering deze nieuwe schok overleven, vragen vele commentatoren zich af.

Groene economie-minister Robert Habeck geeft zich nog niet gewonnen. Tijdens zijn toespraak voor de groene partijdag in Karlsruhe waarschuwde hij voor de blindheid van de *Schuldenbremse-Prinzipienreiter*, [schrijft de krant Der Tagesspiegel](#). "De schuldenrem is achterhaald. Ze komt uit een tijd waarin klimaatbescherming niet serieus werd genomen, oorlogen tot het verleden behoorden en China onze goedkope werkplaats was."

Habecks grootste zorg is dat de vernieuwing van de industrie plaatsvindt buiten Duitsland. "Met de huidige schuldenrem hebben we vrijwillig onze handen op de rug gebonden. En zo willen we een bokswedstrijd winnen?" vroeg hij zich luidop af. "Vooral omdat de anderen - de VS en China - hoefijzers in hun bokshandschoenen hebben."

Draven op je principes, lekker gemakkelijk. Nadenken is niet nodig, want het is nu eenmaal zo. Waarschijnlijk niet de beste strategie in snel veranderende tijden.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/57564/prinzipienreiter-het-is-nu-eeenmaal-zo>